

Otázka nezaměstnanosti v programech stran

Patricie POLANSKÁ, moderátorka

Téměř 600 tisíc nezaměstnaných, tolik bylo podle ministerstva práce a sociálních věcí ke konci února v Česku lidí bez práce. 600 tisíc nezaměstnaných ale znamená také 600 tisíc potenciálních voličů, o jejichž hlasy je možné se ucházet. Není divu, že právě řešení tohoto problému je jedním z centrálních bodů volebních programů politických stran, ucházejících se o křesla v Poslanecké sněmovně. Jaký ale je vztah Čechů k práci a v čem se sliby politiků míjejí s požadavky lidí. U dnešního Studia Česko vás vítá Patricie Polanská. Mými hosty jsou Pavel Kuchař z Institutu sociologických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy. Dobrý den.

Pavel KUČAŘ, Institut sociologických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy

-----
Dobrý den.

Patricie POLANSKÁ, moderátorka

A Daniel Münich, ekonom institutu CERGE-EI. Dobrý den i vám.

Daniel MÜNICH, ekonom institutu CERGE-EI

Dobrý den.

Patricie POLANSKÁ, moderátorka

Nejprve se podívejme na ten údaj o nezaměstnanosti. Můžeme oněch zhruba 600 lidí bez práce považovat čistě za oběť té celosvětové hospodářské ekonomické krize posledních zhruba 2 let? Pane Münichu?

Daniel MÜNICH, ekonom institutu CERGE-EI

Tak, určitě ta vysoká nezaměstnanost současná je primárně dopadem externím vnější krize, která přišla z čistého nebe, nezaměstnanost v České republice dlouhodobě klesala k 5 %, podle toho, jak to měříme a pak teda raketově rostla nahoru. Těch, ten rok a půl. Ale zároveň musíme dodat, že ta česká nezaměstnanost je stále jedna z nejnižších v Evropské unii, takže zdaleka to ještě není tak špatné a zároveň 10% nezaměstnanost jsme již měli v roce 2003, jestli si dobře vzpomínám. Já nechci zlehčovat to číslo, je to obrovských 10 %, je obrovská škoda, že ti lidé nemají práci. Na druhou stranu to není katastrofa a konec světa.

Patricie POLANSKÁ, moderátorka

Takže myslíte, že ty debaty okolo nezaměstnanosti není úplně na místě, že se na to prostě musíme zvyknout, že tady vždycky bude nějaká míra nezaměstnanosti mezi 5, 10 %.

Daniel MÜNICH, ekonom institutu CERGE-EI

Určitě bychom si neměli zvyknout na 10 %. To je neudržitelné, nezdravé, obrovská škoda. Ale zvyknout si musíme na to, že ta nezaměstnanost bude se pohybovat mezi 5, 10, podle toho, jak se bude ekonomika hýbat nahoru a dolů a že tady jsou ekonomické cykly. Ty prostě v tržní ekonomikách jsou a budou.

Pavel KUCHARŤ, Institut sociologických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy

-----
Já s tím souhlasím, co říkal tady pan kolega. Jenom bych dodal, že si taky nemůžeme zvykat na to, že budeme mít nezaměstnanost okolo 3 %. Podle mého odhadu, tak těch 5 až 7 % to je míra nezaměstnanosti, se kterou my bychom měli počítat, která bude ale ještě delší dobu nižší, než je průměr Evropské unie. Ale pod to jít nemůžeme. Oni upřímně řečeno ani zaměstnavatelé by příliš nevíkali, kdyby ta míra nezaměstnanosti byla velice nízká. Protože pravdou je, jak jste ostatně už naznačila, že tady bude vždycky určitá část lidí, kteří se do té práce nepohrnou a kteří vždycky budou v podstatě nezaměstnaní. A to bych si typoval, že je tak do těch 3 % plus minus.

Patricie POLANSKÁ, moderátorka

Takže takové teorie o tom, že nezaměstnaní jsou zásobárnou pracovních sil a ten, kdo chce pracovat, tak práci vždycky najde. Tedy platí, neplatí, pane Kuchaři?

Pavel KUCHARŤ, Institut sociologických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy

-----
No, ony platí do určité míry. Samozřejmě nezaměstnaní jsou zásobárnou pracovní síly, to je jasné a nemůžeme si myslet, že když my máme teď, jak jste říkala, těch necelých 600 tisíc nezaměstnaných, že to je 600 tisíc lidí, kteří jsou okamžitě připraveni nastoupit do zaměstnání. To v žádném případě ne. Protože navíc zhruba tak těch, tak polovina z nich jsou lidé dlouhodobě nezaměstnaní. Kteří se do práce, jednak se do práce sami nehnou a jednak samozřejmě ty jejich návraty do práce jsou daleko obtížnější než u té krátkodobé nezaměstnanosti. Ta je o něčem úplně jiném

Patricie POLANSKÁ, moderátorka

A z těch dlouhodobě nezaměstnaných myslíte, že jaksi do budoucna budou se jaksi rekrutovat ti lidé, kteří opravdu že se do práce nevrátí, prostě jsou to ztracené pracovní síly?

Pavel KUCHARŤ, Institut sociologických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy

-----
Já jsem před několika lety dělal poměrně dost rozsáhlý výzkum dlouhodobě nezaměstnaných a z toho vyplynulo celkem jednoznačně, že ta skupina dlouhodobě nezaměstnaných se dá rozdělit do 3 skupin. První je ta, jsou lidé, kteří se chtějí vrátit, kteří samozřejmě vnímají určité bariéry, ale mají snahu. Druhou třetinu tvoří lidé, jejichž základním cílem je, dosáhnout invalidního důchodu. Čili tito lidé se do toho zaměstnání nepohrnou, to jsou čekatelé vlastně na invalidní důchod. No a konečně třetí skupina jsou lidé, u kterých možná kupodivu ta dlouhodobá nezaměstnanost, nebo téměř vůbec žádný vliv na jejich postavení v domácnosti, na vybavenost domácnosti, na příjmy a tak dále. Čili, to jsou lidé, kteří jsou zapojeni spíše v té šedé nebo černé ekonomice. Takže z celé té skupiny dlouhodobě nezaměstnaných, tak zhruba třetinu bych odhadoval, že je možno považovat za určitou potenciální pracovní sílu.

Patricie POLANSKÁ, moderátorka

Co potřebují k tomu, aby se vrátili do práce? Jinými slovy, jak byste ohodnotili zatímní státní nebo vládní programy podpory, aktivní podpory zaměstnanosti nebo aktivní politiky zaměstnanosti? Pana Münichu.

Daniel MÜNICH, ekonom institutu CERGE-EI

Něco řeknu obrazně. My o těch dlouhodobě nezaměstnaných, protože ti krátkodobě tu budou vždycky a dokonce je to zdravá součást tržního prostředí, že se ekonomika mění, lidé mění zaměstnání. Ta 3, 4, 5 % dokonce někdy jsou naprosto přirozená, ale my teď začínáme mluvit o těch dlouhodobě nezaměstnaných, nebo potenciálně dlouhodobě nezaměstnaných. A když to řeknu obrazně, tam je potřeba, aby existoval, aby měli trampolínu, která je nenechá spadnou zaprvé na zem, na pusu a zadruhé, aby je vrátila, nebo aspoň se je snažila vracet, případně opakovaně nejenom teda do práce jako takové, ale do celého stylu života. Protože ty návyky pracovní a životní postupem doby, během toho roku a víc prostě mizí u těch lidí a pak je to mnohem obtížnější ty lidi, a dražší samozřejmě, vrátit a v řadě případů už se to nikdy nepodaří.

Patricie POLANSKÁ, moderátorka

Platí to, že takový ten klasický posudek je, že dlouhodobě nezaměstnaní jsou lidé převážně s nižším vzděláním, lidé, kteří třeba nemají takové vzory v rodině? Říká se, že už vlastně v Česku známe generace lidí, jejichž rodiče vlastně nikdy nepracovali. Platí toto absolutně prostě, platí to i u nás?

Pavel KUCHARŤ, Institut sociologických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy

-----
No, ono jde o to, co je to absolutně jo, ale samozřejmě troufám si říci, že z 90 % to platí. Je možné mezi nimi, mezi dlouhodobě nezaměstnanými najít sem tam někoho, kdo má nějaké, nějakou třeba střední úroveň kvalifikace. To většinou jsou lidé, kde ta kvalifikace je totálně zastaralá, případně jsou to lidé, kteří můžou žít v tak problémovém regionu, kde jim i sebevětší snaha moc nepomůže, ale to jsou spíš výjimky, které na úřadech práce znají podle jména, ale v drtivé většině jsou to lidé bez kvalifikace, lidé, kteří mají nejenom absenci kvalifikace, ale taky absenci určitých osobnostních dispozic. Nejsou dostatečně asertivní, nejsou dostatečně motivovaní, nejsou adaptabilní a tak dále. Čili, je to kumulace vlastně těch, dá se říct nepříznivých faktorů, která je v tom stavu udržuje.

Patricie POLANSKÁ, moderátorka

Posloucháte Studio Česko. Mými hosty jsou Pavel Kuchař z Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy a ekonom Daniel Münich. My už jsme to vlastně trochu nakousli, ale dá se nějak charakterizovat vztah Čechů k práci? Považují ji za nutnost? Pane Kuchaři.

Pavel KUCHARŤ, Institut sociologických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy

-----
Já myslím, že tady se nic nemění. Tady prostě to je, samozřejmě, že lidé mají k práci stav, dá se říct bipolární. Na jedné straně je to nutnost, pochopitelně, protože pokud se chci uživit, tak musím v té lepší variantě pracovat. Na druhé straně bez pochyby platí to, že práce je i prostředek k seberealizaci, formuje osobnost lidí. Takže to jsou takové trvalé, dá se říci, atributy, které ta práce má. Já bych tady, nevěřím takovým těm spekulacím o tom, jak se zásadním způsobem mění vztah k práci a tak dále. Nemění. Pořád je to v podstatě stejné.

Patricie POLANSKÁ, moderátorka

Jsme klasická evropská země v tomto ohledu?

Pavel KUCHARŤ, Institut sociologických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy

-----
Samozřejmě, standardní civilizace postavená na určitých dlouhodobých základech etických, morálních, filosofických.

Patricie POLANSKÁ, moderátorka

Zároveň ale, jak se zdá, tak nevdí leckterým Čechům jaksí pracovat takzvaně načerno. Je v tom, myslíte, nějaký rozpor? Pane Münichu.

Daniel MÜNICH, ekonom institutu CERGE-EI

Tyto lidi tady určitě máme, jsou všude na světě. Někde víc, někde míň. Ten vztah Čechů je daný tím postkomunistickým dědictvím, tím vztahem k tomu státu, kdy v podstatě, kdykoliv ten stát povede, tak mám pocit, že jsem prostě udělal dobře, dobrý skutek téměř a málokdo se za to stydí. Takže určitě to není jako ve Skandinávii, kde prostě ty morální zábrany v těch lidech jim nedovolí, aby se hodili marod například, i když taky ten problém roste. Prostě, jak se svět propojuje, globalizace postupuje a lidé se míchají, tak ani tam už to není to, co bývalo, bych řekl. Ale Češi v tomto nejsou výjimkou. Ale právě proto, že jsme takoví, jaký jsme, je potřeba, aby ta politika hospodářská a ty sociální pojistný nástroje reflektovaly to a vlastně se nemrhalo zbytečně penězi na pomoc těm lidem, kteří to nepotřebují, kteří to zneužívají.

Patricie POLANSKÁ, moderátorka

Mimochodem, často se za tu skutečnou práci považuje vlastně jenom, pokud máte pracovní smlouvu na dobu neurčitou. Naráží se na to, že takové ty plány na práce na dobu určitou, prostě jenom, pokud ta práce je, tak vlastně tady nebývá vnímána moc dobře. Je to, je toto také vlastně věc zvyku, tradice, je to návyk prostě z té doby minulé, že mít ten papír a být zaměstnán 20 let, je tedy to pravé ořechové?

Pavel KUCHARŤ, Institut sociologických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy

-----
Tak samozřejmě do určité míry to platí. Pochopitelně ty tradice tady přetrvávají. Na druhou stranu já myslím, že i já i kolega tady máme pracovní smlouvu na dobu určitou, protože jinak to na vysokých školách dneska není. Takže to, už bych to nepokládal za tak rigidní záležitost, jako tomu bylo dřív. Já bych spíš řekl, že to je záležitost, řekněme, kvalifikační úrovně vykonávané práce. Ty práce, které jsou na té vyšší úrovni kvalifikovanosti, tak s sebou častěji nesou právě třeba ty termínované úvazky, ale zrovna tak ty práce na tom opačném pólu, ty nejjednodušší práce pomocné. Já jako bych v tomhle tom bych v podstatě žádný velký problém neviděl, ani bych to neviděl jako nějaký prostor, kde by se mělo něco řešit.

Patricie POLANSKÁ, moderátorka

Pane Münichu?

Daniel MÜNICH, ekonom institutu CERGE-EI

Já bych k tomu jenom poznámku. Vy jste uvedla ten příměr pracovat 20 let v jednom zaměstnání. Česká republika je v jedné věci poměrně specifická, a to, když projdete tou zkušební dobou 3 měsíců, tak v podstatě zaměstnavatel je jaksí omezen vás propustit stejně jako ty lidi, kteří v té vaší firmě pracují 20 let. A to je dost zásadní rozdíl. V řadě profesí za ty

3 měsíce si toho člověka neoklepnete, protože on ani neprojde celým tím procesem. Například ve školství trvá celá ta záležitost celý jeden školní rok, abyste zjistila, co v tom člověku je a na jedné straně to znamená jistotu pro člověka, který dostane ten trvalý kontrakt po 3 měsících, ale na druhou stranu to znamená obrovský závazek a vlastně pro toho zaměstnavatele, takové rozhodnutí učinit a vlastně se vytváří takové dva světy. A aby vás někdo pustil do toho světa toho trvalého kontraktu, musí si to dost rozmyslet a vy musíte být hodně dobrá a pak na to doplácí ti lidé, kteří nejsou tak dobrý nebo aspoň nedokážou budit dojem, že jsou tak dobří a vytváří to jakoby dva rozdělené trhy práce. A stále to poroste, protože ten svět se mění rychleji, firmy mění jaksi jsou nuceni měnit ty rychle strukturu výroby, zaměření, potřebují měnit zaměstnance a je to pro ně obtížné. Rostoucím způsobem.

Patricie POLANSKÁ, moderátorka

Proč se Češi tak neradi stěhují za prací? Nebo dojíždějí za prací, jak ukazují zatím valná většina průzkumů, aspoň na které jsem narazila.

Pavel KUCHARŤ, Institut sociologických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy

Takhle, to je dáno historicky. Je to dáno poměrně dost dlouhým vývojem, kdy my přece jenom ty české země se v tom trošku lišily od německých zemí, od Rakouska a tak dále. U nás přece jenom bylo vždycky zvykem už v tom, řekněme 19. století, že spíše ta práce šla jakoby za člověkem. Že v každém větším městečku vznikla nějaká továrnička a vytvořilo to pracovní příležitosti pro lidi, kteří tam byli. Zatímco v těch jiných státech se spíš ty pracovní příležitosti vytvářely v těch větších centrech a ta pracovní síla musela jet za nimi. Takže to, že my jaksi neradi cestujeme, není dáno tím, že bychom byli třeba línější, ale tím, že prostě jsme si na to nezvykli. To je jedna věc a druhá věc je, že ono vždycky to je záležitost transakčních nákladů. Já samozřejmě budu ochoten cestovat za prací, dojíždět, kdy se mi to vyplatí. Pokud se mi to nevyplatí, pokud ta očekávaná, očekávaný příjem bude nižší, než ty nezbytně nutné náklady, no, tak samozřejmě nikdo nepřinutí, abych nějak daleko dojížděl.

Patricie POLANSKÁ, moderátorka

Daniel Münich?

Daniel MÜNICH, ekonom institutu CERGE-EI

Já mám ještě jedno vysvětlení kromě toho historického, které určitě platí, a to na základě struktury zaprvé průmyslové struktury a zadruhé, a tedy nízkého podílu služeb, tržních služeb, které si lidé za výdělků mohou nakoupit a stále velké závislosti lidí na rodičích, prarodičích, přátelích, blízkých, oprava aut, hlídání dětí, výpomoc kdejakého druhu formou netržní, že si to nekupujete, ale prostě vám babička s dědečkem pohlídají děti, protože vy nemáte školku, protože vám tam nechtějí vzít děti, nebo, že si nemůžete na trhu služeb koupit něco, co se ve světě normálně dá na trhu koupit. Ten trh, zaměstnanost v sektoru služeb komerčních, je v České republice jeden z nejnižších v Evropě a naopak máme největší zaměstnanost v průmyslu a jakmile se odstěhujete, zpretrháte veškeré vazby na známé, rodiče a musíte si tyhle ty věci buďto udělat sami a nebo koupit, ale to je strašně drahé, protože ty služby jsou v Čechách drahé.

Pavel KUCHARŤ, Institut sociologických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy

A čekat, až se vybudují náhradní sociální sítě, přece jenom trošku dlouhodobější záležitost.

Patricie POLANSKÁ, moderátorka

Říká Pavel Kuchař a mým hostem je rovněž Daniel Münich, ekonom institutu CERGE-EI. Teď máme krátce před volbami. Dívali jste se na volební programy stran na toto téma a co jim říkáte obecně?

Pavel KUCHAR, Institut sociologických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy

-----
No, já jsem se tedy díval a některé se mi líbí více, jiné se mi líbí méně. Samozřejmě je tady evidentní ta polarita, ten levostranný pohled, to je jasné a můžeme se o tom bavit trochu více, ale ...

Patricie POLANSKÁ, moderátorka

Tak, zeptám se jinak. Ten levoprávní pohled, to je určitě jasné. Nicméně, když jsem je prohlížela, tak téměř ve všech jsem našla nějakou míru zásahů státu do této oblasti. Je to podle vás, správné zaměření v této chvíli, v této pomalu postkrizové situaci?

Pavel KUCHAR, Institut sociologických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy

-----
Stát do toho musí vstupovat. Zase vždycky jsme přece jenom moderní společnost a domnívat se, že teda ten stát úplně nechá bez jakéhokoliv vlivu ten trh práce, to je naivní asi. Čili ty zásahy státu jsou jasné. Jde o to, jestli budou na rozumné úrovni, nebo jestli ten stát bude diktovat každému podnikateli, co má kde vytvořit a jak má každý zaměstnanec kde pracovat. Pokud jste se ptala na tu polaritu, jestli teda spíš podpora zaměstnance nebo pracovní místa. Já myslím, že to je jednoduché. Chceme-li snížit nezaměstnanost, musíme především vytvořit pracovní místa. Bez toho to nejde. A abychom mohli vytvořit pracovní místa, tak ta pracovní místa přece vytváří firmy. To znamená ty firmy musí dostat prostor pro to, aby je vytvářely. Čili těm firmám se musí nechat jednak čas, jednak finanční prostředky na to, aby ta pracovní místa mohly vytvořit. Jinak, jinak tu nezaměstnanost nesnížíme.

Patricie POLANSKÁ, moderátorka

Říká Pavel Kuchař. Daniel Münich předpokládám, bude v podstatě souhlasit.

Daniel MÜNICH, ekonom institutu CERGE-EI

Já řeknu trochu něco jiného. Nejdřív obecně program, já bych řekl obrazně, čert ví, protože ten, podstata je v detailu. A volební program nemůže být detailní, tím se nikdo detailně zabývat nebude. Ale nakonec ten detail bude rozhodovat. Takže, abych pravdu řekl, ani moc se tím nezabýval, protože tam ty detaily nejsou a ty detaily budou rozhodovat. Co bych chtěl říct, co mě překvapuje, ale opakovaně, když se podíváte na předvolební kampaň, na plakáty, vidíte většinou rozjásané, veselé lidi, kteří nemají žádný problém, jediný ten, že jsou starší nebo jsou zrovna mladší. Ale neviděl jsem na plakátě předvolebním vozíčkáře, slepce, děti, který opouští dětské domovy, rodiče těžce postižených dětí. To je, myslím, oblast, kde by ten stát měl tu svoji roli plnit jako první, protože tam skutečně to nikdo za něj neudělá, ty nevládní organizace, nadace se sice snaží, ale to je prostě věc spíš náhody, místně ale to není jako politika, na kterou se dá spoléhat. To mi tam strašně chybí a chybí mi to v podstatě u všech stran i v té mediální kampani stran.

Patricie POLANSKÁ, moderátorka

Mimochodem, já jsem narazila na průzkum společnosti CERGE, že recesi nejvíc pocítili lidé vzdělaní a že v této době firmy dávají přednost lidem zkušeným, těm ve vyšším věku, před

absolventy, nebo začínají dávat. Je to dlouhodobější tendence podle vás, nebo to platí právě jenom pro toto vlastně krizové období?

Daniel MÜNICH, ekonom institutu CERGE-EI

Především to platí pro to krizové období. Firmy se zachovaly naprosto racionálně. Stoply najímání a kdo každý rok je najímán, jsou mladí absolventi, kteří z praxe neumí vůbec nic, pokud intenzivně nechodili do práce během studia a měli prostě smůlu, že to přišlo zrovna v době, kdy oni končili školu. Já jsem přesvědčen, že s tím, jak odezní krize, že ta situace se zase zlepší. Absolventi mají vždycky trošku větší problém než lidé, kteří už něco dělali. Ta nezaměstnanost jejich je vyšší, ale často jenom tím, že část, že zkouší. Že jdou tam, za chvíli zase jdou na úřad práce, znova to někde zkusí, ale neviděl bych to jako dlouhodobý problém a určitě ne v České republice. U těch, co mají nějaké vzdělání, pozor. Ti, co mají jenom základní školu nebo ji dokonce nedokončili, nebo mají nějaké nekvalitní učiliště, tak tam ten problém skutečně je a tam hrozí ta velká dlouhodobá nezaměstnanost, o které jsme mluvili na začátku, už v mladém věku.

Patricie POLANSKÁ, moderátorka

Občas narazím na takovou zprávu, že vlastně jakoby se ty firmy od toho boomu těch mladých, úspěšných lidí, jakoby vrací právě k těm lidem v tom starším věku, protože tam zase oceňují zkušenosti, loajalitu, pravděpodobně nějakou stálost v názorech a podobně. Takže tento, řekla bych výkyv, o kterém jsme tady mluvili, s tím úplně nesouvisí, nebo jsou to dva nějaké souběžné procesy?

Daniel MÜNICH, ekonom institutu CERGE-EI

Předmět nebo obsah práce ustupuje od toho fyzického přenášení, dělání s kladivem na soustruhu do toho, kde je víc zapojená hlava. A tam samozřejmě se ta produktivita těch starších lidí, jaksi udržuje mnohem dýl nežli tomu bylo v minulosti a ty generace, které už vyrostly nově i na počítačích vlastně vstupují do toho staršího věku a takže ty jejich šance na to, uplatnit se v životě jsou mnohem delší a vy jistě máte poznatky z terénu mnohem zajímavější.

Patricie POLANSKÁ, moderátorka

Pan Kuchař.

Pavel KUCHARŤ, Institut sociologických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy

-----
No, já bych k tomu chtěl dodat, že ono u nás na rozdíl od některých jiných vyspělých zemí zase to s těmi problémy starších lidí na trhu práce nebylo tak velké. U nás v podstatě míra nezaměstnanosti lidí v předdůchodovém věku se zvyšuje velmi mírně o pár desetinek, čili to není vlastně nic. A souvisí to, pokud se tedy zvyšuje, tak je to vlivem toho, že ta nejstarší generace má přece jenom nižší úroveň vzdělání, nižší úroveň kvalifikace a tudíž pochopitelně, jak tady říkal kolega, není schopná absorbovat ty novoty, takříkajíc, ty nové technologie tak, jako ty generace mladší. Ale obecně platí, že tak, jak ty generace stárnou a dostávají se do toho předdůchodového věku tak, že se toho mění čím dál tím víc pro ně na trhu práce.

Patricie POLANSKÁ, moderátorka

Mimochodem, co takový ten argument, že je sice skvělé, že máme čím dál tím víc všeobecně vzdělaných lidí, kteří, když to velmi zjednoduším do nějakého bonmotu, tak máme spoustu právníků, ale málokoho kdo dokáže upéct chleba.

Daniel MÜNICH, ekonom institutu CERGE-EI

Kdo toto tvrdí, ať se podívá na míru nezaměstnanosti. A zjistí, že být právníkem, znamená nulu, téměř nulovou nezaměstnanost. A vsadím se, že být pekařem znamená jisté riziko nezaměstnanosti. Mnohem větší teda, než u právníků. I u technických oborů. Teď jsem se díval, nezaměstnanost přírodovědců, absolventů přírodovědeckých oborů, kde se říká, že jich je nedostatek, je nadprůměrná oproti těm, co mají třeba společenskou vědu. Takže pozor na tato tvrzení.

Patricie POLANSKÁ, moderátorka

Ale třeba vlastně v tom předkrizovém období jsme byli svědky toho, že si samy firmy jaksi stěžovaly, že mají málo právě těch technicky zdatných, vzdělaných lidí. Dokonce vlastně tady byly nějaké programy, že se sem lákali lidé zvenčí, protože prostě firmy měly málo těchto lidí. To teď, pravda, v krizi odeznělo, ale nicméně může se to vrátit?

Pavel KUCHARŤ, Institut sociologických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy

-----
Vrátit se to samozřejmě může. Ono to také souvisí právě už s tou zmiňovanou mírou nezaměstnanosti a s tím, do jaké míry se je firmy mohou vybírat zaměstnance. Já jsem přesvědčen o tom, že my v principu máme dost truhlářů, dost zpracovatelských dělníků a tak dále. Ale kvalitních truhlářů, kvalitních soustružníků, kvalitní horizontkářů, no těch samozřejmě tolik není a upřímně řečeno, jich nikdy nebude dost. Takže ono jde spíš o tu volnost pro firmy, jak dalece si mohou vybírat. Proto jsem říkal, že když nezaměstnanost dosahovala zhruba těch 3, 4 %, tak firmy byly nešťastné, že nemají lidi, že si nemohou vybírat mezi lidmi.

Daniel MÜNICH, ekonom institutu CERGE-EI

Firmy si budou muset zvyknout, že těm lidem musí zaplatit víc, než jim platily dřív. Víme, že rozdíl mezi vysokoškolačkou a středo a vyučeným jsou jedny z nejvyšších v Evropě a prostě budou muset těm lidem zaplatit víc, než byly zvyklí, než jim připadá, že je adekvátní, aby ta práce byla pro ty lidi zajímavá.

Patricie POLANSKÁ, moderátorka

Ty rozdíly jsou opravdu tak vysoké?

Pavel KUCHARŤ, Institut sociologických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy

-----
Ano, dokonce u žen jsou jedny z nejvyšších v Evropě, v Evropské unii. To znamená, našim ženám vysokoškolačkám se vzdělání vyplácí téměř nejvíce ze všech žen v Evropě.

Daniel MÜNICH, ekonom institutu CERGE-EI

Ale na druhou stranu pozor. Ono je to dáno také tím, že ten podíl vysokoškolačku je jeden z nejnižších, je 13 %, takže to je vlastně ta neintelektuálnější skupina a samozřejmě její průměr schopností je potom vyšší. To je jasné. A jak bude mít vzdělání vysokoškolské, ty nižší a nižší skupiny jaksi nadaných obyvatel, tak ten průměr poklesl. Takže zase to není nějaká extrémní výhoda. Je to výhoda té úzké skupiny, která to vzdělání má.

Patricie POLANSKÁ, moderátorka

Říká Daniel MÜNICH. A tím končí dnešní Studio Česko. Loučím se se svými hosty. Pane MÜNICH, děkuji za účast a na shledanou.

Daniel MÜNICH, ekonom institutu CERGE-EI

Také děkuji, na shledanou.

Pavel KUCHAR, Institut sociologických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy

-----

Pavlem Kuchařem. Také děkuji a na shledanou.

Pavel KUCHAR, Institut sociologických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy

-----

Na shledanou.

Patricie POLANSKÁ, moderátorka

A od mikrofonu se loučí a hezký poslech dalších pořadů přeje Patricie Polanská.